

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Факультет іноземних мов
Факультет іноземної філології
Історичний факультет

ПИТАННЯ СХОДОЗНАВСТВА В УКРАЇНІ

*Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2019 р.*

Харків – 2019

розповсюдженим в Інтернеті виразом на позначення постійних користувачів форумів і сайтів, а в повсякденній мові – «всезнайки». Вираз «友谊的小船，说翻就翻» («човен дружби може легко перевернутися») з'явився завдяки популярній у китайській мережі серії коміксів і тепер означає, що дружба може скінчитися, коли ви поступити до різних університетів або почнете з кимось зустрічатися. З фонетичними особливостями китайської мови пов'язане таке явище як заміна у блогах і чатах ієрогліфічних фраз комбінаціями цифр. Наприклад, «я тебе кохаю» – «我爱你» – 521; «кохання на все життя у будь-якому куточку світу» – «爱你一生一世» – 211314; «так, так» – «就是就是» – 9494; «надзвичайно злий» – «气死我了» – 7456 тощо.

Аналіз англomовної та китайськомовної блогосфери доводить, що в лінгвістичному аспекті виділяються спільні та відмінні явища. Так, базова термінологія, що вживається в блогах, здебільшого виникає в англійській мові і далі у вигляді запозичень переходить до інших мов, в тому числі китайської. Проте, внаслідок низки фонетичних особливостей китайської мови, у китайськомовній блогосфері спостерігаються цілковито самобутні процеси. Наприклад, слова схожі за звучанням записуються ієрогліфами, які не відповідають їх початковому значенню, або відтворюються за допомогою цифрових комбінацій, що нагадують вимову певних фраз.

МЕТАФОРА В КИТАЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ, ЩО ПОЗНАЧАЄ ЗОВНІШНІСТЬ ЛЮДИНИ

Ветрова Дар'я Романівна, студентка 3 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Науковий керівник: викладач С.С.Науменко

Метафора – це один з основних тропів мовлення. Метою цього засобу є розкриття сутності одних явищ або предметів через інші за схожістю чи контрастністю. В метафорах чітко зображується світорозуміння певного народу. Саме аналіз мовних особливостей може виступати у якості допоміжних матеріалів для вивчення культури народу, ментальних особливостей та способу мислення. Звернувшись до китайських фразеологізмів, ми можемо виявити, що більшість китайських фразеологізмів засновані на такому способі вираження, як метафора. У більшості випадків, у повсякденному житті, китайський народ часто вдається до метафор, як до способу опису характеру людини, зовнішності, його манерам і способам самовираження. Китайці з особливою увагою ставляться до зовнішньої краси, у зв'язку з чим, китайська мова кишить фразеологізмами, які засновані на метафорах, змістом яких, є вираження різних типів людської краси.

Ідеалом людської вроди, за думкою китайського народу, є ті або інші явища природи. Вони вважають, що людське тіло є частиною прекрасного. Китайська мова багата на порівняльні конструкції та метафори, які прирівнюють жіночу вроду до краси природи: місяця, квітів, сонця та інші. Східна мова звертає належну увагу на описи жінки, які засновані на порівнянні з квітами або з місяцем. Дійсно, жіноча краса заслуговує порівняння із квіткою, найкрасивішою частиною рослини. Наприклад, 出水芙蓉, дослівно «Тільки що піднялися з води молоді квіти лотоса» - в значенні «красива дівчина», 梨花帶雨, дослівно «Дощем обсипаються квіти груші» - у значенні «навіть коли жінка в сльозах, вона красива», 如花似玉 дослівно «прекрасна як квітка і нефрит» у значенні «дивовижна красуня», 面如满月, дослівно «Лице, як повний місяць» - у значенні «білошкіре, чисте обличчя». Китайці вважають, що саме квіти, місяць, нефрит можуть передати всю красу жіночого обличчя. У Китаї лотос шанують як священну рослину, він символізує чистоту і цнотливість, родючість і продуктивну силу. Сьогодні, у китайській течії фен-шуй, квітки лотоса або його зображення допомагають жінкам пробудити духовну свідомість та умиротворення атмосфери в домі, активізують жіночу красу та душевний спокій. Місяць займає особливе, священне місце в серцях китайців. Китайські поети ніколи не шкодували епітетів для її оспівування. Зовнішня схожість місяця та ідеалу людського обличчя у китайців різоче. Чіткий контур, неприродна білизна, саме цього намагаються досягти китаянки із давніх часів. Щодо нефриту, традиційно цінується китайцями, його називають «камінь життя» та вважають національним символом. У Китаї нефрит цінується вище золота, та вважають, що він приносить щастя, добробут та успіх, символізує чистоту людських помислів. Якщо звернути увагу на зовнішній вигляд цього каменю, то можна помітити наскільки він схожий на Місяць. Світла, глянцева, мармурова поверхня не залишить байдужним тих, хто познайомиться із цим скарбом.

Аналізуючи китайську культуру і мову, можна помітити, що не тільки рослини, але і тварини та міфічні істоти переважають в китайських метафорах. Наприклад, 燕颌虎颈, дослівно «зоб ластівки, шия тигра» - в значенні «про привабливого чоловіка», 龙眉豹颈, дослівно «брови дракона і шия леопарда» - в значенні «про людину, що має незвичайний, мужній вигляд». У китайській міфології почесні місця займають: дракон, фенікс та тигр. Дракон здавна символізує імператора, багатство, енергію та чоловічу силу. У міфах та легендах Китаю з усіх тварин особливо шанувався тигр. Це символ доблесті та честі. Його фігури та зображення використовуються, як засіб проти нечистої сили та несприятливої аури. У фен-шуй ця тварина володіє сильним духом, що кращого захисту від зла, що загрожує ззовні, ви не знайдете. Тигр допомагає людству ще із давніх

часів, про це можна дізнатися із легенд. У давні часи Китай заповнила легенда про врятованого тигром Конфуція. Кажуть, у дитинстві, він був настільки бридкою дитиною, що батьки відмовилися від нього і вирішили залишити немовля на горі, але тигр врятував життя майбутнього філософа. Найбільш значущим птахом для китайців є фенікс. Чарівне створіння є образом вірності, чесності та пристойності. Саме тому, ці образи фігурують у китайських метафорах та фразеологізмах.

Аналіз образів метафор, що лежать в основі розглянутих фразеологізмів, демонструє використання назв тварин, рослин, речовин і матеріалів, природних явищ, а також деяких міфологічних істот, як елементів порівняння, що є доказом давнього походження фразеологізмів. Саме фразеологізми та метафори допомогли людству доповнити картину різнобарв'я Китаю.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Щічко В.Ф., Радус Л. А. Курс лекцій з історії китайської мови: ВЦ «ВКН», 2015.- с.192.
2. Чжан Ху Янь. Міфи та легенди Китаю: ВЦ «Шанс», 2017. -247с
3. Li Yihua. Фразеологічний словник китайської мови. — Пекін: ВЦ «shang wu chu pan she», 1996. — 373 с.
4. Нефедов С., Історія Китаю : Видавництво Уральського Університету, 1992.-168с.
5. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Метафора>
6. <https://cyberleninka.ru/article/v/zoomorfizmy-kitayskogo-yazyka-kak-sredstvo-aksiologicheskoy-harakteristiki-cheloveka>

КОНЦЕПТ «ЛЮБОВ» У ТУРЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ

Гаврикова Валерія Сергіївна, студентка 4 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди

Науковий керівник: І.А.Скразловська

Розвиток сучасної когнітивної лінгвістики тісно пов'язаний з антропоцентризмом, який фокусує увагу дослідника навколо людини. Любов – це важливий та невід'ємний компонент внутрішнього світу людини, який не може не відобразитися у мові й культурі кожного окремого народу (2).

Метою нашого дослідження є розглянути та визначити особливості концепту «любов» на матеріалі турецьких фразеологізмів. Матеріалом для дослідження послуговували 112 турецьких прислів'їв та ідіом з семантикою «любов».

Першим турецьким лінгвістом, який фундаментально зайнявся питаннями фразеології, став Омер Асим Аксой (1898-1993) – саме його роботи стали теоретичною базою для нашого дослідження. На думку вченого, фразеологія в цілому «найбільш чітко здатна висловлювати